

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

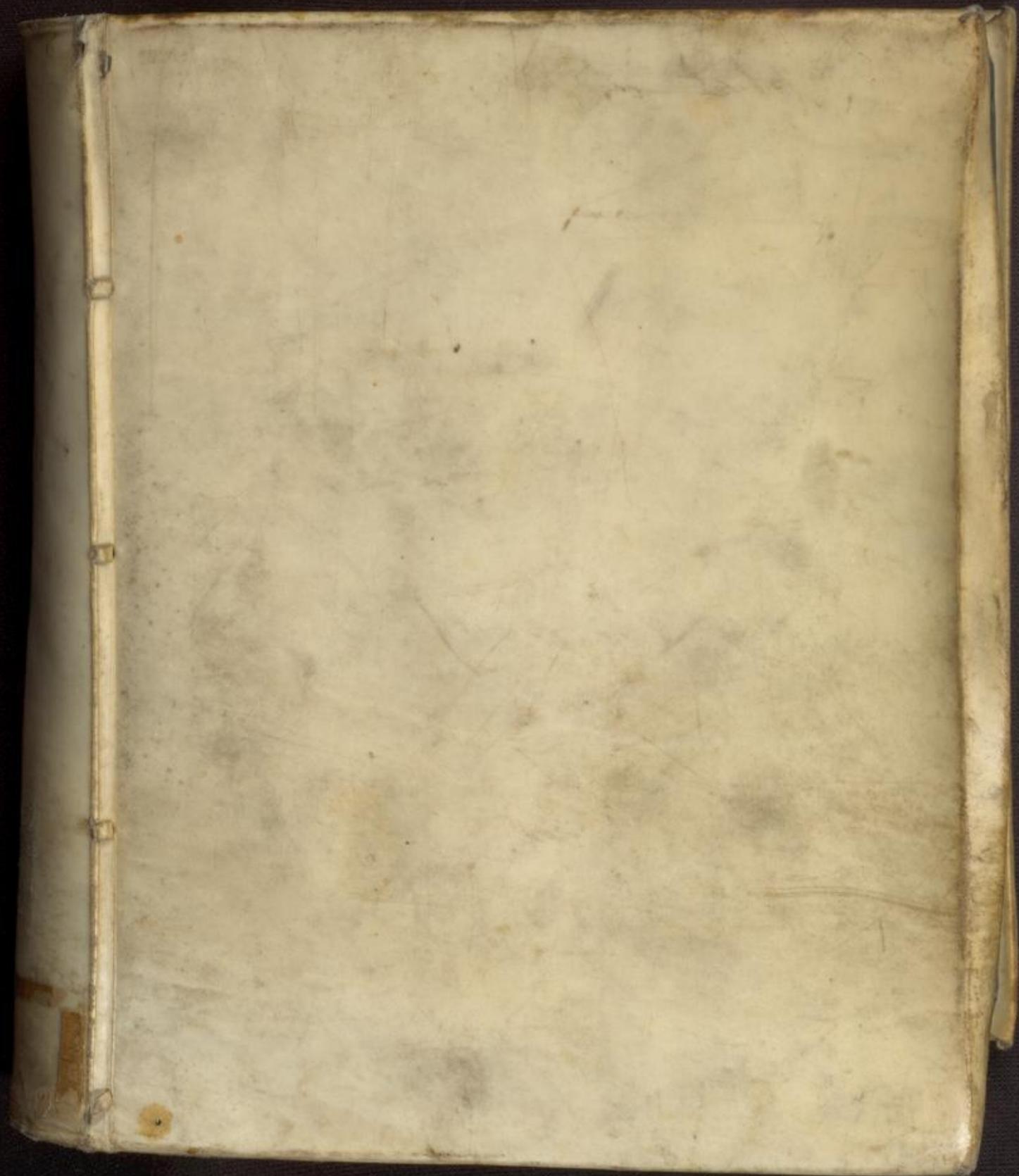
Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Dissertatio historica de Triboccis seu Alsatis

Bebel, Johann Balthasar

Lipsiae, 1694

urn:nbn:de:bsz:31-102740

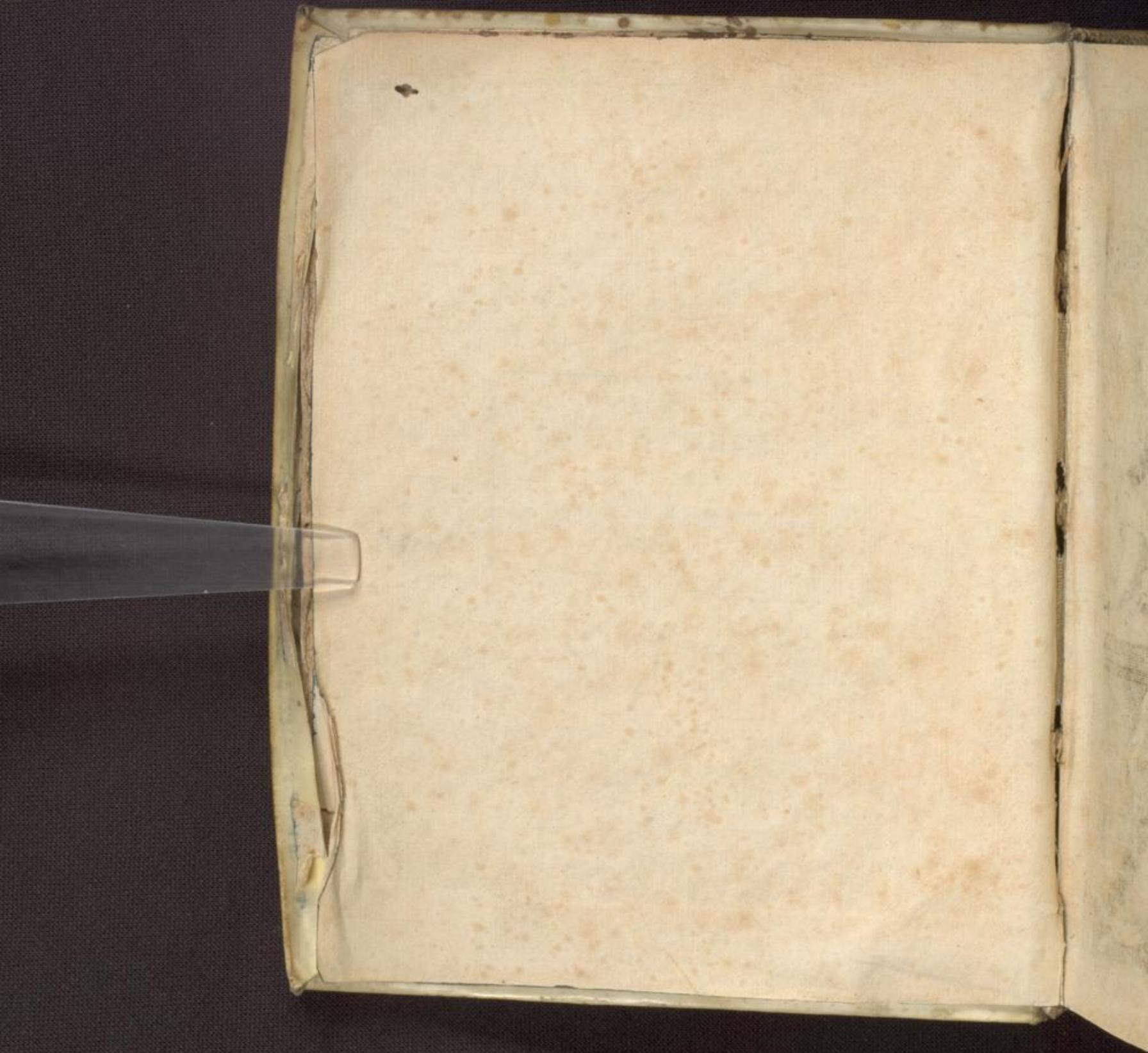


Gym 211

Ex
BIBLIOTHECA
ILLUSTRIS
CAROLI HESYCHEI.

65720





DISSERTATIO HISTORICA
De
TRIBOCCIS
feu
ALSATIS,

Quam
Inclutæ Facultatis Philosophicæ
consensu

PRO LOCO
in eadem suo tempore obtinendo
Posteriori vice,

Die XVII Martii Ann: M DC XCIV.

publicæ ventilationi submittet

M. JOH. BALTHASAR BEBEL, Arg.

Coll. Min. P P. Collegiat.

LIPSIAE,

Typis ZEIDLERIANIS.

(1694)

g

DISSERTATIO HISTORICA

TRIBOCIS

ALSAE

historiae Facultatis Philosophicae

PROLOGO

in Collegio de ...

Position vice

21 am Gym 211

M. JOH. HARTHAR BARBER

Colligat

THE REIG: ...



deni
bus,
chem
tion
Gern
splice
à loco



B. C. D.

I.



Elati variis quondam insigniebantur nominibus. Vel enim Tribocci, Triboci, Treboces, Tribuces: Item *Τετρώνυχοι* dicti sunt, ut à *Strabone*, vel *Triboni*, ceu apud *Ptolomeum* legitur: vel denique Tribunci apud *Ammianum*; à tribus quercubus, vel ut alii putant à tribus fagis, *den dreyen Buchen* / Dryadibus Nymphis consecratis, quam derivationem & *Philippus Cluverius* admittit L. II. C. II. Germ. Antiquæ cum scribit: Nec eorum perinde displicet sententia, qui dictam sic nationem arbitrantur à loco, qui nunc *Elsatiæ* vicus dicitur; *zum dreyen Buchen*

A 2

Bu

Buchen: id est ad tres fagos: Prisci enim Celtae tres dicebant thri, & variante Dialecto thre: fagus autem arbor, quae superioribus Germanis dicitur **Buche** & **Büche**; Inferioribus est boke: quemadmodum & Teutones nomen trahebant à Deo suo Teuth, ac Alemanni à Manno. Aliam tamen derivationem Triboccorum non à *Tribucher*; sed *Dryvobner*, quod Rheni accolae significat, petitam, speciosis non minus rationibus, quam communem illam suffultram deprehendit *Ulricus Obrechtus* p. 3. Prodrumi sui Rerum Alsaticarum.

II.

Illi autem, qui cum Scriptoribus mediæ ævi existimant appellationem traxisse à *Trebeta* quodam Nini & Semiramidis filio seu Privigno, quem Treviros condidisse fabulantur, gravem errorem errant testimonio illorum, qui ex genuinis incorruptæ antiquitatis monumentis non contrarium tantum probarunt; verum & Alsatiam a fictitio Trojanorum non minus ac Trevirensium liberarunt dominatu. Inter quos referendus *Specklinus* quidam in Chronico suo Manuscripto, quod Argentorati asservatur; antiquissimos Magistratum Tribocchorum constituens Trebetam modo commemoratum, (unde & *Tribechi* aut *Trebechi*

becchi dicti sint) & ex hoc prognatos Reges ac Duces, qui quotannis apud Triboccos Argentoratenses sub Dio convenissent in Aula ab Iphis structa, & vocata Aula Regia, prope Divi Galli Cœmeterium; aut juxta alios, Domum Templumque Johannitarum.

III.

Verum enimvero ut notissimum est, gentium familiarumque origines quo vetustiores jactantur, eo incertiores ut plurimum esse; sic sola ratio a silentio præstantissimorum Autorum petita sufficiens est ad destruendam hanc Specklini absurdam ac temerariam sententiam, utpote cum apud nullum Authorem, qui ætate superior Cæsare, Ptolomæo, Strabone aliisque extitit, nomen vel Triboccorum vel Argentorati, præcipui eorundem oppidi, commemoratum legamus.

IV.

Nomen Origine *Celticum* est è Celticâ Trans-Rhenana allatum, cujus Linguae cum pronunciandi æque ac scribendi insignis fuerit difficultas, nequam mirum Vocabuli hujus Triboccorum terminationem ac sonum integrum, judicante *Obrechtō*,

A 3

aRo-

à Romanis Græcisve in suæ Linguae genium fuisse de-
tortum: cui opinioni vel hanc ob causam subscri-
bere nulli dubitamus, quòd hodiernis etiam mori-
bus est receptum, alterius nationis vocabula, aspe-
riora potissimum, Linguae suæ maternæ genio accom-
modare. Sic *Galli* occupata tota *Alsacia* haud pau-
corum vicorum urbiumque nomina, tum quoad pro-
nunciationem, tum scriptionem mutarunt. Nam
in Lingua nostra, ceu nemini ignotum est, multæ
occurrunt voces, quæ ob concursum Consonanti-
um insigni difficultate pronuntiandi laborant: cum
autem *Galli* lenitati ac suavitati sermonis sint assueti,
factum est, ut vocabula aliter atque aliter efforma-
rint, quo suavius minorique cum molestia illa expri-
mere ac pronunciare valerent.

V.

Quando autem Tractui *Triboccorum* inditum
fuerit *Alsatie* nomen certum nequit definiri tem-
pus: *B. Rhenanus* Lib. I. *Rerum Germanicarum* exi-
stimat ab *Elcebo* *Elses* vel *Elces* vernaculum Regio-
nis nomen deductum esse, vel ab hoc illud vocatum,
quod primo ei tractui tantum, qui circa *Ellum* flu-
vium est, tributum fuerit; deinde toti Regioni, ve-
teri *Triboccorum* denominatione abolita. Nam
Alsa-

Alsatiæ vocabulum recens esse ætate Caroli Magni aut circiter natum, ex Diplomatis quibus Lebracense Cœnobium exornat, & ubi Alsatiensis pagi mentio fit, constat: Quibus verbis motus Joh. Jacobus Chiffletius Capite I. Alsatiæ suæ vindicatæ statuit: Alsatiam ab Ello flumine dictam esse ELSASS & EL-SAZ, indeque orta nomina Latina Elsatia, Elisatum, Alisatia, quorum ante octavum Seculum nulla esset injecta mentio.

VI.

Obrechtus licet de horum nominum origine nihil habeat quod pronuntiet certi; vetustatem tamen illorum ad Seculum Sextum vel Septimum prorogandam censet, idque autoritate Testamenti, cujus *Fredegarius Chron. C.37.* meminit, cum dicit: Childebertum Austrasiæ & Burgundiæ Regem ita inter Filios Regnum divisisse, ut Theodorico *Alesationes* cederent. Nam sive Nomen hoc à Testamento hausit, factum illud esse sub finem Seculi Sexti, probat *Obrechtus*, extincto Childeberto Anno Christi 596. sive ex usu ætatis suæ produxit, constabit; Ipsum Seculo vixisse Septimo.

VII. Quo-

Quomodo tandem vocabulum *ELSASS* natum sit, sequentibus mentem suam verbis prodit *Obrechtus*, quæ, cum ejusdem Prodrumus in paucissimorum versetur manibus, adscribi merentur: videtur, *inquit*, quacunque demum origine, Alsatia, Elsatia, Alesatia, & ex his postea Helizatii aliaque similia nomina in loquendi usum fuisse deducta, prout hominum Seculorumque Dialectus ferebat; donec vulgare Idioma in Elsassio subsisteret. Ita Castellum Episcopatus Paderbornensis, Aliso Vellejo & Tacito, *et* *Nilorum* Dionii Helsen, Hilelan, Heleleson appellatum, hodie Elsen vocari discimus ex Eru- ditissimo Monumentorum Paderbornensium Interprete: Suntque & infinita vocabula alia, quæ per easdem vel similes plane vices ambulaverunt.

VIII.

Quod ad nationem spectat *Tribocci* Germanis accensendi veniunt juxta *Tacitum* Cap. 28. de moribus Germanorum sic scribentis: Ipsam Rheni ripam haud dubie *Germanorum populi* colunt; Vangiones, *Triboci*, Nemetes &c. quondam cum multis aliis Celtæ appellabantur; nec nisi serò nomine discreti: Sic quoque Dionis Interpres Lib. 39. anti- qui-

quibus populi, qui ex utraque parte Rheni habitabant,
Celtæ uno nomine appellati sunt.

IX.

Et quanquam Rhenum Gallia Limitem Orientalem constituat Ipse *Cæsar*, seu Germaniæ Occidentalem terminum; sciendum tamen eundem in describendis limitibus justo liberaliorem extitisse ac generalius locutum esse: quapropter & Verba Ipsius non strictim semper accipienda, maxime cum apertum sit, ab Ipsomet *Germanis* fuisse annumeratos, & Germaniam quondam divisam fuisse in Cis-Rhenanam & Trans-Rhenanam: quippe non omnes Germaniæ Populi Germaniam inhabitaverunt; verum & alias terras occupaverunt, quarum numero illæ quoque extiterunt, quas *Sequani* ac *Mediomatrici* incoluerunt.

X.

Illi sunt quos hodie Burgundos vocamus; hi vero Metenses, quorum Primaria Urbs *Durodorum* five *Metæ*, Gallicè *Mets*; ac ejus tractus *le Pais Messin* dicitur. Hic sciendum Veterem *Mediomatricorum* agrum longè amplioribus fuisse circumscriptum limitibus ac hodiernum: ille enim comprehendebat quamplurimas Regiones *Mosam* inter & *Rhenum*
B fitas,

fitas, cum hujus fines absolvantur: Lotharingâ, Au-
strasiâ, Palatinatu Rheni ac Alsatia Inferiori.

XI.

Quæstio nunc oritur: utrum Mediomatrices seu
Mediomatrici ac Sequani veteresque Indigenæ a Tri-
boccis Rhenum transmittentibus sedibus suis fuerint
pulsî? Sunt qui affirmant, negantium tamen partes
tuetur *Obrechtus*, qui loco quodam Julii Cæsaris ad-
ducto *sic scribit*: Ut adeò Triboccos, postquam
Rhenum transmiserunt non ejectis prioribus habita-
toribus: sed cum his Fœdere, affinitatibus, com-
merciis sive mixtos sive conjunctos hunc Tractum
coluisse vero proximum sit: donec Romani hos il-
losve sub Imperium redactos, prout securitati suæ
conducere arbitrabantur, disponderent, colloca-
rentve.

XII.

Regionem quod spectat, mira cœli temperie
gaudet. Hinc vini omnisque fere generis fructuum
feracissima; adeò ut non fertilitate tantùm nulli alii
in Germania cedat, verùm & circumjacentes terras,
Helvetiam, puto, Burgundiam ac Lotharingiam
Copia sua reficere valeat. Et quamvis superiori bel-
lo

lo multum damni ab utroque milite, Fœderato nimirum ac Gallico perpessa fuerit; proximis tamen, qui Pacem Neomagi sancitam sequebantur, annis, pristinam suam recuperavit felicitatem.

XIII.

Dividitur Alsatia in *Superiorem & Inferiorem*; Illius Urbes præcipuæ audiunt; Colmaria, Selestadium, Rubeacum (*Rusach*) Ensisheim, Rochspoletum, *Rappolsweyer* / *Keyfersberg*, nonnullæque alia. Hujus vero Tabernæ, *Sabern* / Episcopi Argentoratensis sedes, Molshemium Academia Episcopalis: Episcovilla, sive *Bischweiler* / ubi Dux Palatino-Birckenfeldicus residet; Buxovilla, *Buchweiler* / ad Comites Hanoicos spectans, *Weissenburgum* Landavia, & quæ omnium prima ac præcipua salutatur *Argentoratum*, quæ ob Fortalitia magno sumptu inde a tempore occupationis Gallicæ ibidem extructa munitissimis Europæ urbibus accensetur, cui nomine Regis Galliarum præsunt militiae Præfectus Supremus (*Commendant* dictus) 2. *Legatus Regis* a solo Rege dependens, 3. Excubiarum Præfectus, qui Gallicis *Major de la Place*; Germanis verò *Stadt-Major* audit, cujus partes sunt, quotidie recentes excubias in præsidio ac statione collocare. Quartus summus

mus per Alsatiam rei judicariæ ac ærarii Præfectus, *Intendant* a Gallis appellatus, a cujus tamen sententia ad Supremum Alsatia Parliamentum provocare possunt partes litigantes, *Ensisheimii* primò An. 1657. erectum, & postea An. 1675. *Brisacum* translatum.

XIV.

Hos excipiunt Prætor ac Syndicus Regius nec non Magistratus oppidanus, qui peculiari ac a cæteris distinctâ gaudent Jurisdictione. Cui volupe plura de Urbis hujus tum Latinâ tum Germanicâ significatione, ejusdem origine, Incremento aliisque ad eam spectantibus nosse, is adeat *Obrechtii* sæpius citatum Prodromum rerum Alsaticarum, *B. mei Parentis* Antiquitates Argentoratenses, *Bernhardi Herzogii* Chronicon Alsatia; nec non Manuscriptum *Königsboferrum* cum lucem viderit: quippe quod cum notis editurus est propediem Excellentissimus *Schilterus*, Argentorati degens.

XV.

Supereft, ut nonnulla de *Religione* Tribocchorum addamus: Notissimum autem est Ipsos tenebris Gentilismi immersos fuisse, ac Diis suis nonnunquam sanguine humano litasse, ceu Tacitus refert:
magi

magicas quoque artes exercuisse *Specklinus* in Chronico suo tradit, quorum Duces de eventu belli sæpissime consuluerint monstrum quoddam aquilino, bufonino & leonino capite gaudens. Cur *Imagines ac Tempa* Deorum respuerint? ejus rei rationem reddit *Tacitus* Cap. IX. Imo & aliquando nullos agnoverunt Sacerdotes. Deorum numero habuerunt *Tuistonem* quendam & *Mannum* aliosque: illorum præterea coluere deastros, a quibus victi fuerant, & cum quibus misceri cœperant, donec successu temporis meliora persuasi atque edocti, ejuratis avitis Sacris Christo nomen darent; de qua conversione evolvi possunt B. Parentis Antiquitates.

XVI.

Alsati hodierni vel *Papisticam* vel *Lutheranam*, sectantur Religionem, exceptis paucis Reformatis, Argentorati ac Episcovillæ degentibus. Nos interea ardentissimas ad Patrem misericordem fundamus preces, ut puriorem sui cultum illis in locis perpetuum esse jubeat, quibus adhuc viget. Ei sit honor, Laus & Gloria in secula nunquam terminanda.

F I N I S.

B 3

AD.

A D D E N D A.

I.

Kἤνοϛ quod idem ac Census, origine
non Græcâ; sed Latinâ gaudet.

II.

Primus, qui Censum instituit, Ser-
vius Tullius salutatur.

III.

Intentio bona non semper agentem
excusat.

IV.

Dari strategemata, quibus adver-
sus hostes uti possumus, consensu gentium
probatum.

V.

Sub nomine Celtarum antiquissimis
tem-

temporibus Europæ nationes comprehensas fuisse Historicorum præstantissimi tradiderunt.

VI.

Ordo Publicanorum magna quondam dignitate apud Romanos fuit.

VII.

Principes, ob prægnantes tantummodò causas Imperio sese abdicare debent.

VIII.

Stolidè Turcici Imperatores; ad emolliendam fratricidiorum immanitatem, apud Leonclavium excipiunt: se familiari Osmanidarum Genti supplicio cavere, ne vel gutta pretiosi sanguinis illius Osmaneï profusa, solo spargatur.

IX. Pby-

IX.

*Physices studium reliqua ferè omnia
jucunditate vincit.*

X.

Species est perfectior genere.

XI.

*Ἠθολογίαν sive doctrinam termino-
rum præ ceteris sibi vindicat
Metaphysica.*



XI, A.



XI, A.

